

Čtěte, nevracejte a dejte dál číst

- - Strašidla - -

ve

dvacátém století.

Příspěvek ku rozluštění záhad duševních.

: Sebral, k tisku upravil :
a vlastním nákladem vydal

KAREL SEZEMSKÝ,

Nová Paka 1906.

Knihtiskarna Josef Glos v Semilech.

Cena svazku 20, poštou 25 hal.

V pravém přesvědčení — ducha utišení.

Odebírejte a čtěte časopis

Posel Záhrobní.

Spiritický časopis

- - věnovaný záhadám duševním. - -

Vychází každého 1. dne v měsíci.

Předplatné obnáší na celý rok 1 K 50 hal.
i s poštou, na půl roku 75 hal. i s poštou,
do ciziny a zámořska 3 K.

Redakce a administrace:

v Nové Pace číslo 375.

Z bohatého obsahu uvádíme následující :

Je nauka spirítismu kacířstvím ? — Krátký pojem
o tajné vědě okkultismu. — Pozdravy ze záhrobí. —
Záhady duše. — Co praví zemřelí. — Spirítismus
v Čechách. — Česká veřejnost a spirítismus. —
Samovolné projevy duchů. — Frenologie atd., atd.

Přesvědči se a potom sud.

SPIRITICKÁ KNIHOVNA.

Serie II. — Svazek XVII.

STRAŠIDLA VE DVACÁTÉM STOLETÍ.

Příspěvek
ku rozluštění záhad duševních.

: Sebral, k tisku upravil :
a vlastním nákladem vydal

KAREL SEZEMSKÝ.

Nová Paka 1906.

Cena svazku 20 hal., poštou 25 hal.

Kdo v světě štěstí hledá, nalézá sklamaní.

Kdo věčný život hledá, nalézá svou vlastní duši.

Slovo úvodní.

Po dobu skoro 20leté činnosti ve spiritismu byl jsem nejméně stokrát písemně a tisíckrát osobně dožadován, bych podal *přímé přesvědčení* o jsoucnosti a nesmrtelnosti duše.

„Chceme vidět, chceme ohmatat, chceme osobní přesvědčení.“ Tak volá dnes dav pochybovačů a nevěrců v život posmrtní. A my se jim pranic nedivíme; byli jsme takoví též před tím, než jsme *poznali, přesvědčili se a uvěřili*. Volali jsme právě tak: *chceme vidět, slyšet a ohmatat — podejte nám důkazů*, a těchto důkazů se nám dostalo — a proč? Poněvadž jsme chtěli vážně a vytrvale. Poněvadž jsme přijímali důkazů tehdy, když

nám byly podávány a brali je tak, jak nám byly podávány, proto že jsme chtěli vníknouti dál a poznat více, než pouze vidět, slyšet, ohmatat, pobavit se tím a zůstat při starém.

Kdysi přišla ke mě plačící matka a přála si, bych ji „vycitýroval“ před dvěma roky zemřelou, nadevše milovanou dcerušku. — Ondy zas dívky přály si mluvit se svými rodiči atd. A mezi tyto všechny patří — i mnozí jste — tak zvané blaseované společnosti, jež se rádi baví aneb jdou, by viděli jednou, dvakrát, a pak by širším vrstvám společenským namlouvali „byli jsme tam, viděli — a nebylo to nic, leč klam, šalba, podvod, šejdiřství atd. Tito všichni, bez rozdílu, myslí, že *„duše zemřelých osob jsou nějací panáčkové v loutkovém divadle a každý spirita že je režiserem, který s nimi hraje dle své libovůle a činí komedii, jakou kdy a kdokoliv si přeje.*

A přec má právo každý jednotlivec žádati důkazů, přesvědčení a omakat dříve, než uvěří, a to plným právem. A věda, která by toto nemohla lidstvu poskytnouti, nebyla by

vědou. Spiritismus pak již dávno by se byl rozpadl, kdyby svým přívržencům neposkytoval plného tohoto přesvědčení. Však právo má též klásti jisté podmínky těm, kteří chtějí vidět neb ohmatat — mezi něž patří též i to: *„Ne, kdy vy chcete, ale kdy my chceme, když jest nám možno a okolnosti přízpůsobené, jediné tehdy podáme vám důkazů.“*

Nesmíte zapomínat, že jsme bytostmi svobodné vůle požívající, že máme svůj rozum i své chtění a proto nemůžeme býti nuceni, neb byli jsme na zemi lidmi *a vlastností všechny mimo hmotu (tělo)* vzali jsme si sebou. Nevěříte nám, nevěříte *autoritám vědeckým*, profesorům, doktorům, lékařům, hvězdářům, spisovatelům a jiným, kteří dnes ve všech zemích a národech vážně a bedlivě zkoumali a pravdu věci přiznali.

Uvěříte snad důkazům přenosu námi podávaným, státními úřady zjištěným, policejními a soudními orgány zkontrolovaným. Neb tyto orgány zajisté neměly až dosud jiný zájem pro spiritismus, leč jej co možná omezit a potlačit. *A těmto makavým důkazům státními orgány zjištěným — kde ne jedno-*

tlivci, ale na sta osob najednou své přesvědčení nalezlo — věnován jest tento nepatrný spisek. Proto čti jej každý opatrně a při tom přemýšlej, uvažuj, chtěj vidět sám i ohmatat, avšak vyčkej času a pracuj též sám k tomu, aby tak se státi mohlo.

Autor.

Strašidelné zjevy ve Vídni.

Obyvatelé domu č. 158 v Lerchenfeldské třídě byli po celý minulý týden uváděny v největší rozruch, což jest zcela pochopitelné, uvážíme-li, že v tomto domě již po delší dobu pravidelně straší.

Jest to již starší budova s velkým nádvořím, z něhož po starých vyšlapaných schodech přijde se do sklepních bytů zadního oddělení, kde na začouzené chodbě nalézající se poslední dvěře vedou do dílny strojnické pana Zimmerla, který zde se dvěma uční svými pracuje, a kde odehrál se podivuhodný až dosud nevysvětlený případ strašení.

* * *

Vznik strašení.

Mistr se svými uční pohodlně pracoval, když tu pojednou přiletěla železná matka,

kteřá na nástěnném prkně ležela a jako by někým plnou silou hosená, o protější stěnu se odrazila a pak na zem upadla, to byl začátek.

Od té chvíle vždy v neurčitých přestávkách vznášely se jednotlivé předměty ve vzduchu, jako menší kousky železa, železného náčiní a jiné, aniž by měly *určitý směr*. Oba učňové byli již různými předměty zasazeni, ano i lehce zraněni, tak že neodvažují se více ani pracovat. Mistr z počátku *přivedl nestranné nájemníky a domovníka z domu*, by viděli, jaké přepodivné věci se dějí a i za přítomnosti těchto lítají předměty vzduchem, ano, mnohdy *i přímo některému na hlavu*, jak později svědky dokázáno.

Domovník, který zkoumal zeď, by vyšetřil, zda není někde nic podezřelého, obdržel mocnou ránu přes loket, aniž by se ho byl z přítomných kdo dotekl.

* * *

Straší též v noci.

Jednoho dne ráno, když vkročil mistr se svými uční do dílny, tu spatřili ku svému

úžasu, že železný válec, asi 20 kilo vážící, který s večera na pracovním stole byl a spadnouti sám nikterak nemohl, nalézá se na zemi a obyvatelé v domě dotvrzují, že slyšeli v noci hluk, jako od pádu těžkého předmětu. Načež mezi dnem neustále lítaly různé předměty povětřím, jako by házeny neviditelnou a přec rozumovou silou, takže veliké množství zvědavců se sem mezi dnem dostavilo, by byli očitými svědky.

Konečně na celou věc upozorněny úřady a dožádány, by na místo zaslaly komisi.

* * *

Ohledací komise.

Na toto přání samotného mistra vyslána ihned na místo činu policejní stráž, která po třídenním marném pátrání bezvýslednou se ukázala, načež vypravivší se komise prozkoumala zdi a veškeré předměty, taktéž s nepořízenou odešla, aniž by mohla podati nejmenší vysvětlení o příčinách a původu strašení. Takže od pondělka 2., do pátku 6. července *a v neurčitém čase a neobmezených přestávkách ve dne i v noci* stále stra-

šilo, načež v pátek 6. července na několik dní strašiti přestalo, by, jak později uvidíme, s tím větším úsilím síla neviditelná se projevovала a ve strašidelných úkazech, nevěrice v život posmrtný na se upozornila.

* * *

Straši znova.

Po uplynutí asi 8 dnů, v plném klidu, a sice v pátek dne 13. července, kdy počaly se věci zase zvolna pohybovati a vzduchem poletovati.

Ze začátku byly to věci lehčí, jež z pracovního stolu se zvedaly a vzduchem v různé směry házeny byly. Přes den stávaly se úkazy mocnější — až k večeru, kdy házení dostoupilo plné síly a prudkosti, s jakou jen silnému člověku možno vzduchem dosti těžké předměty házeti.

Podotknouti dlužno, že nejen *předměty železné*, tudíž předměty podléhající vlivům sil magnetických a elektrických, *ale též věci dřevěné* byly ze svého místa uchopeny a na zem neb stěnu házeny, což by naprosto nemožné bylo, kdyby některá z označených sil

práci tuto vykonávala. — Tak na př. měl mistr Zimmerl na jedné stoličce ležeti *obyčejnou sádrovou dýmku* s krátkým troubelem višňovým. Tu náhle zvedla se tato, poskočmo přeskočila svěrák, který zde právě byl a novým obloukem hozena, dopadla k zemi. Celý tento úkaz byl tak směšný, že mistr Zimmerl i učňové, kteří to společně viděli, museli se tomu dát do smíchu.

Těž nemálo pozoruhodná je ta okolnost, že nejednou, ale mnohokrát po sobě v neurčitých dnech hozeno bylo uhlí aneb koks od kamen přímo do vzduchu ke stropu a v různé směry, což přičít se úplně zákonům o tíži. Však nejen to, ale též těžký pohrabáč a lopatka železná na uhlí, vše vrženo ze svého místa do vzduchu.

Předměty házené vzduchem jsou mnohdy *zámyslně hozeny tak, aby způsobily lehké poranění*, což se též všem přítomným již stalo, neb oni jen se žertem celou věc přijímali, neznavše ovšem ničeho o životě duševním a spiritismu. — Tak mistr Zimmerl má bouli na hlavě, učňové jeho jsou též na více místech lehce zranění, neb jednou letěl železný

vrtáček jednomu z učňů na hlavu a prorazil mu klobouk, aniž by mu při tom nějak ublížil. Sam mistr Zimmerl vypráví, mimo jiné: Včera (dne 14. července) odpoledne pocítili jsme všichni divný puch, až se nám z toho hlava rozbolela, a tu náhle počaly se věci zase pohybovati. Já pravil: „Dejte pozor, to je jen začátek, brzo to bude horší. A skutečně v krátké chvíli na to, to bylo až hrozné. Též je podivuhodné, že vždy, když má něco být hozeno, že *citíme ve spáncích silné píchání*.“ (Toť vesměs příznaky medumity — pozn. red.).

Samo sebou se rozumí, že je opětně celý dům vzhůru a celý den je v dílně plno sousedů, kteří vše pozorují.

Během celého minulého týdne přicházeli různí lidé, elektrotechnici, profesori a učenci různé třídy, *by věc vyzkoumali*, mezi nimiž byl též jeden z Ruského Polska, který, když se o věci té dozvěděl, schválně do Vídně si zajel.

* * *

Po Třídodvorské hájovně u Kolína po samovolných zjevech, které stejně nevysvě-

tleny širším vrstvám zůstaly, jelikož k nim klíče jiného není, leč posmívaný a hanobený spiritismus, nezpůsobil žádný případ tak velkého rozrušení, jako nejnovější událost, dole popisovaná, která jest současně nezvratným důkazem, působení sil duševních a samovolným appelem na širší veřejnost, která tak netečně vůči těmto věcem se chová.

Mechanická dílna pana Zimmerla, nalézající se v Lerchenfeldské třídě č. 158 ve Vídni, stala se v posledních dnech zvláštním jevištěm duchové činnosti, a to tak mocné, že shledáváme se zde se všemi možnými případy přenosu, přínosu a p., jež odehrávají se za úplného dne a poskytují na sta divákům takto příležitost, přesvědčiti se o nemožnosti a přece skutečnosti působení neviditelných bytostí na náš hmotný svět.

Vizme, co o tomto předmětu píše Vídeňský „Neuigkeitz Weltt-Blatt“, ze dne 22. července 1906:

„Dnes ráno přišel do naší redakce mechanický mistr Zimmerl, jsa v největším stavu rozrušen, a zvolal: „Ctění pánové! Nelze mě to více vydržet, vždyť nejsme ani živo-

tem jisti, musí se něco stát, musí přijít komise, která by vše řádně vyšetřila a prozkoumala. Já nechal již všechno náčiní vystěhovat z dílny a přec všechno lítá v povětří, i železo, samo.

Jeť tomu již přes týden, co počaly se v této dílně jednotlivé předměty pohybovat a z jednoho místa na druhé přenášet, věc však se den ode dne stupňuje. Někdy minul nějaký den v úplném klidu, a zas náhle — jako minulý čtvrtek odpoledne — počnou menší předměty, železné náčiní atd. lítati dílnou. Někdy je několik hodin pokoj, pak na jednou začne pohyb poznovu. Ze začátku mysleli jsme, že je to nějaký kousek zchytralého darebáctví, prováděný různými silami magnetickými a elektrickými, a snažili jsme se celou věc vysvětlit čistě cestou přirozenou a zkoumali jsme síly ty různými přístroji a nástroji, ale přesvědčili jsme se, že tomu tak není. Záhada zůstala nevysvětlená a v dílně straší dál.

Během tohoto týdne stalo se však řádně toto nesnesitelné a nejen náčiní a kousky železa lítají vzduchem, ale celé dřevěné

modely, které vysoko na zdi pověšeny jsou, *kousky koku od kamen, inkoustová lahvička, sirky se škatulkou*, zkrátka všechny předměty v dílně se nalézající, vše se náhle zvedne a letí vzduchem. Většina skleněných tabulí ve dveřích a oknech je rozbita a všichni nájemníci v celém domě, zvláště pak sám majitel dílny, do ohromného rozrušení přivedeni.

Den 21. července zdál se býti ten nejhorší (nepřijdou-li později ještě mocnější úkazy — pozn. red.), od časného rána až do pozdního večera stály celé zástupy zvědavců před dílnou, by tyto záhadné úkazy na vlastní oči viděli.

Dnes dopoledne (dne 22. července), vypráví p. Zimmerl sám, visela má dosti *těžká hůlka z javorového dřeva za dveřmi, nikdo k ní nemohl, poněvadž dveře byly otevřeny a hůl za nimi skrytá*; tu najednou přilítla hůl doprostřed dílny.

Včera stál jsem vedle mého učně a spolu jsme pracovali, tu náhle prolítla mezi námi láhev s inkoustem, která stranou na stojanu na stěně zavěšeném stála, a inkoust z ní nás oba postříkal. Zde na mé košili vidíte ještě

známky. Kousky železa, koks, škatulky si-
rek atd. jsou z dílny vyhazovány až na dvůr.“

Při naší návštěvě v dílně vysvětloval
mistr :

„Vidíte na stropě ten bílý flek ? To měl
jsem státi dole velkou krabici se sádrou, tu
náhle vylítla krabice, vymršťena mocnou silou
do stropu, a sádra z ní přichytlá se na čer-
ném stropu. Krabice, naplněná mosaznými
odpadky, která jest dosti těžká, přitetěla mi
náhle z kouta na soustruh. Domovnice, která
sem přišla, stála právě mezi dveřma, když
tu najednou z kouta, kde se právě nikdo
nenalézal, přilítlo kousek železa, který letěl
těsně kolem její hlavy, uhodil do tabule okna,
která se na kousky rozbila a na zem se vy-
sypala.

Že však v dílně straší, i když tam lidé
nejsou, dokazuje tento případ :

Dílna pana Zimmerla byla již zavřena ;
bylo to předevečirem večer. Ve vedlejší dílně
byli ještě dva starší dělníci, kteří zaslechli
z vedlejší dílny dva údery po sobě následo-
vavší. I běželi na dvůr a dívali se oknem
do dílny a tu spatřili, jak dvě lampy, které

před tím na jednom stole stály, nalézají se
na zemi vedle kovadliny. Druhý den ráno,
když dílna otevřena, ukázalo se, že obě
lampy jsou mocnými údery dosti zkřiveny.
Pan Zimmerl praví : Tyto lampy byly pů-
vodně na stěně v držadlech zastrčeny, ale
jelikož odtamtud byly vyhozeny, nechal jsem
je zmíněného dne státi na stole.

Na to nechal p. Zimmerl vystěhovati veškeré
předměty ze své dílny na dvůr, mimo strojů,
a *vyžádal si policejní ochranu*, neb nebyl
svým životem jist, a jelikož za těchto okol-
ností nelze mu pracovati a trpí tím dosti
velkou škodu. Z té příčiny byla mu včera
(21. a 22. července) *přidělena policejní stráž*,
by další strašení zamezila a celou tajemnou
záhadu vyzkoumala, což zůstalo ovšem pro
ten čas úplně bezvýsledné.“

* * *

Podobné úkazy u jiné partaje
v témž domě.

Neméně zajímavé jest následující :

V prvním patře téhož domu, právě nad
dílnou pana Zimmerla, bydlela po dva roky

až do května t. r. jistá rodina Puss, sestávající z otce, matky a 33 roků starého syna, který byl vdovcem. Tento syn obýval pokojík, který nalézal se přímo nad dílnou, a i v tomto pokojíku řádilo a strašilo to podobným způsobem, jako nyní v dílně pana Zimmerla.

Pussová vypravuje následující:

„Na počátku minulého roku, stal se můj syn vdovcem a přestěhoval se k nám. On bydlel ve zmíněném pokojíku, a věci, které počaly se zde odehrávat, přiměly nás — mě a mého muže k tomu, že počali jsme vlastního syna považovati za blázna (chudáci, je vidět, že neznali spiritismus — pozn. red.), až konečně počali jsme mít všichni strach a syn nechtěl ve zmíněném pokojíku více ani spát.

Na jedné ze skříní měl můj syn uložené papíry, držátka, tužky a pod. Tu v noci, kdy okna i dvěře byly úplně zavřeny, byly tyto předměty do *prostřed pokoje sházeny*, jindy zas *na postel mého syna naházeny*. *Květináče byly i s kytkami házeny do prostřed bytu*. Jednou otevřely se dvěře u skříně s takovou prudkostí, že se div ze závěsů nevy-

trhly. Jindy ozývalo se v celém bytě takové praskání a lupání, jako by louče lámal neb s hůlkou o stůl tloukl.

Ze začátku nevěřili jsme svému synu a mysleli jsme, že vše je jen v jeho fantasii (obrazotvornosti), ale později, kdy byli jsme sami svědci a slyšeli i viděli jsme, jak mnohé předměty se pohybují a dopadají na zem, teprv jsme tomu uvěřili.

V minulém masopustě oženil se náš syn poznovu, a byl rád, že mohl se od nás odstěhovat, a my jsme se též stěhovali.

Když pak nyní četl v novinách o tom, co se děje, přišel k nám a pravil: „Vídíte, tenkrát jste se mi smáli a nyní straší pod tím pokojíkem u Zimmerla.“

Jsmo zvědaví, jakého rozluštění celá věc nalezne a zdali slavná policie strašidlo chytne čili nic?

* * *

Osobní svědectví továrníka P. V.

Pan V., továrník ve Vídni a v Náchodě, když dozvěděl se o strašení v Lerchenfeldské třídě, zajel si tam též, by celou záhadu osobně

viděl, zkoumal a se přesvědčil, o čemž vypravuje asi následovně:

„Po tři dny za sebou vydal jsem se, bych bedlivě zkoumal záhadné úkazy, o nichž se v novinách tolik psalo. Umínil jsem si, že nepůjdu dříve odtamtud, až vše řádně vyzkoumám a vyšetřím. Když vymohl jsem sobě povolení od mistra Zimmerla, bych směl v jeho dílně nějaký den se zdržeti. Tak jsem se usadil stranou, bych celou dílnu přehlédnouti a každou podrobnost pozorovati mohl.

V prvním dnu nespátl jsem nic tak závažného, až teprve v dalších dnech udály se věci, které odporují všem známým zákonům gravitace i tíže a které možno přičísti nanejvýše na vrub síle duševní sebevědomé, neb z nich jde přímo na jevo, že vyvolány byly na základě jistého chtění. Tak ku př. seděl jsem stranou a pozoroval oba učně a mistra, jak společně pracují, a pravil jsem k jednomu z učňů, mezi jiným: „Nepřál by jste si, aby to zas lítalo? Sotva však jsem toto dořekl, přilítlo kousek železa a zcela lehounce padlo mi na hlavu. A, to že

jsem zde hostem, tak mi nechce ublížiti, pomyslíl jsem sobě a dal též na jevo, mezi tím, co přilétnuvši druhý kousek železa zranil učně na hlavě. Vyprosil jsem sobě onen kousek železa na památku, bych cestou okkultní pátral a vyšetřil celou záhadu.

Ostatní podrobnosti jsou dostatečně shora popsány, a bylo by proto zbytečno, znova vše zde opakovat.

* * *

Šetřená záhada pomocí somnambuly.

Ve dnech 26. a 27. pozval si p. továrník V. somnambulu z Nové Paky do Náchoda, by podrobil záhadnou věc šetření do dálky. Somnambula M., která neměla ani nejmenší potuchy o příčině a tudíž též nižádného zájmu na věci celé nebrala, dostavila se v určitý den na naznačené místo a p. V. předložil jí, mimo jiné předměty, též onen kousek železa, aniž by předem sebe menší poznámku učinil, proč a k jakému cíli má toto sloužiti, s tím výslovným přáním, by mu tato pověděla, v jakém spojení je tento kousek železa, a odkud

pochází? Jasnovidka přijala železo, a zavřevši svůj tělesný zrak, dala si jej na čelo, pátrajíc při tom svým duševním zrakem, odkud železo pochází, načež, po malé chvíli, pravila:

Vidím starý dům, v tom domě se stala nějaká vražda, neboť tam vidím, jak ve sklepení leží zavražděný stařec, má šedý vlas i vous a má podřezaný krk. Vedle něho stojí dva mladí lidé, jeden z nich má černý vlas i kuir a oděn černým salonním úborem — druhý je mladší, má blond vlasy a je bez vousů, oděn v šat šedý. Oba tito mladí lidé mají podílu na zmíněné vraždě.

Věc nadmíru záhadná pro bedlivého pozorovatele.

Teprve po tomto objasnění jasnovidky vypravoval p. V. o události strašidelného domu ve Vídni a o původu železa. Tím ovšem stojíme před novou záhadou. Stala se skutečně vražda v onom domě, kde nyní straší? Nebo jsou to síly přírodní, jež takto podivuhodně se projevují? Povinností kompetentních úřadů a v zájmu celé širší veřejnosti by ovšem bylo, by nechala celé sklepení důkladně prohlédnout, podlahu i stěny

jakož i celé okolí, by dokázalo se, že možné jest to, co zdá se pro ten čas nemožností. Neb co stalo se v Americe svého času u rodiny Foxové, kde taktéž duch zavražděného a v témže domě ve sklepě pochovaného člověka, dal tímže způsobem svou jsoucnost na jevo. A co událo se ve Trídvorské hájovně u Kolína, kde dodnes sdělují se bytosti rodině zavražděného hajného, jež tehdy tak velky zájem širší veřejnosti vyvolaly. Proč nemohlo by se opakovati vždy znovu a znovu, ač na jiném místě a pod jinými podmínkami.

Veškeré výše uvedené případy svědčí přímo o schopnostech mediálních, jak u mistra Zimmerla, tak u jeho učňů, kteří v té době, neznajíce spiritismus ani zjevů jeho, jsou bezděkými nástroji působícího zde ducha, jenž může míti právě tentýž úmysl, jaký shledáváme u všech jiných podobných případů, tctíž: Upozornit přítomné osoby na vraždu, odkrýti a vykopati mrtvolu, a řádně ji pohřbíti.

Doufejme, že tak se jistě stane a celá věc v zájmu pravdy bude odkryta a širší ve-

řejnosti odhalena, načež apelovatí má tato zpráva.

Co se týče úkazů samotných, nejsou tyto pro spiritisty a okkultisty žádnou záhadou ani nadpřirozeny, neb vědy tyto učí nás seznamovati se s oněmi přírodními silami, jimiž duch lidský za živa i po smrti vládne, a proto mu velmi lehké jest v čas potřeby podobné úkazy vyvolat.

* * *

Přirozené vysvětlení.

Sám mistr Zimmerler již dříve pozoroval, že některé lehčí předměty se pohybují a jsou vzduchem házeny, avšak máje v podezření učně, že z bujnosti mladistvé skotačí, ponechal celou věc nevšímaje se jí. Též učňové pozorovali, že někdy, když dotkli se některého předmětu, pocítili bodnutí do rukou, ano i jiskry jim od rukou vycházely. — Tím byla by celá záhada vysvětlena. Jen zbývá nám ještě vyzkoumati, kde a odkud vzalo se takové množství této strašidelné elektriky, která by měla též svůj rozum, a jak později uvidíme, též rozumově jednala,

majíc při tom jediný cíl na zřeteli, totiž ten: Upozorniti na sebe nejširší veřejnost a úřady, by pátráno bylo a skutečná pravda světu zjevena.

* * *

Vědecké vysvětlení — potulná elektrina ?

Že jeví se o věc nezměrně velký zájem jest zcela přirozené, zejména různí odborníci, učenci, mechanici a spiritisté, jimž jedná se o vážné a pravdivé vyšetření celé záhady.

Tak dostal se do red. N. V. B. následující přípis, jež má za účel vysvětlit záhadné líhání předmětů pomocí elektriky, jež může též na jistou vzdálenost pohyb kovových předmětů snadno uskutečniti. Dopis zní následovně:

„Aniž bych osobně navštívil dílnu p. Zimmerla, doufám, že bude mi možno podati o celé věci vysvětlení, zvláště co týče se předmětů železných neb ocelových, neboť jest velmi snadno možné, že věci tyto přenášeny jsou „potulnou elektrikou“, jsouce touto předem po delší dobu prosycovány, třeba by pramen její ve větší neb menší vzdá-

lenosti se nalézal. Aby však stalo se to pochopitelné, nutno mi podati o tom širší vysvětlení, zejména o podzemním vedení a dynamo-elektrickém stroji.

Neboť nutno nevyhnutelně vědět, že všechno podzemní elektrické vedení, ať jakoliv pečlivě chráněno, vždy jistou část svého proudu vytrácí, kterýžto se vždy snaží, by dostal se co možná nejpohodlnější a nejpříznivější cestou zpět, ku svému pramenu, tudíž ku dynamo-elektrickému stroji, odkud vyšel. Jelikož však země není žádným tak výtečným vodičem, snaží se tato „potulná elektřina“ pomocí kovových předmětů, jež houfně se zemi ve styku bývají, svůj zpětný chod urychlit. Tím se pak stává, že takovéto kovové předměty bývají prosyceny tímto proudem elektrickým tak mocně, že při jich doteku dostane se nám mocného a známého úderu.

Je-li více různých vedení v zemi položeno a každé z nich má svůj vlastní dynamo-elektrický stroj o jiné síle pracující, tak snaží se tato „potulná elektrika“ dostat se k témuž stroji, jenž odpovídá její kvalitě a

to, je-li blízké vedení plynové neb potrubí vodní, tak přenáší se na toto, neb jak již řečeno, vyhledává cestu co nejkratší a nejpohodlnější.

Je-li tento potulný proud tak zvaným „stejným proudem“, tak se v tomto potrubí plynovém neb vodním rozkládá, což bývá na škodu. Aby tomu se předešlo, bývá proto při novém nynějším zavádění elektriky do země, mimo vodičích drátů, též položen jeden prázdný (čistý, neisolovaný) čímž usnadňuje se lehké vracení potulného proudu a přenesení jeho na jiné předměty kovové v zemi neb na zemi ležící.

Zbývá mi nyní jenom podati, jak je to možné, by kovové předměty v zámečnické dílně se nalézající mohly lítati v různém směru, aniž by při tom nějakého přesného pravidla užívaly. Což jest dosti obtížno, si mysliti, že by všechny tyto zjevy jediné proudem potulným byly vyvolány, neb praktická zkušenost v tomto tak velkém rozsahu mi dosud úplně chybí. Spíše muselo by se připustit, že někde v blízkosti nalézá se nějaký větší dynamo-elektrický stroj v činnosti, jehož

kladné vedení špatně kryté, kdežto zpáteční dobře izolováno jest, aneb že magnetická síla tohoto stroje neúplně zvyžtkována jest a proto na větší vzdálenost ještě mocně působí. Jelikož však, jak dobře známo, magnetický proud každou zdí pronikne a i za takovou nalézající se kovové předměty přitahuje, což ovšem teprve po delší době a řádnému prosycení je možné.

Poněvadž právě různého tvaru předměty různého druhu železa a ocele jsou schopny přijmouti nestejné prosycení magnetickou neb elektrickou silou, tak jest právě možné, že tento stupeň prosycení jest příčinou jich lítání, aniž by předměty samy o sobě měly jeden na druhý nějaký vliv a na vzájem se přitahovaly.

Tím chci výslovně říci, že mně podobné případy — z mé osobní praxe — známy nejsou. V malém lze je ovšem dokázat, následkem čehož i ve velkém mohou se státi. Aby takovýmto úkazům byla učiněna přítrž, postačí, když na onu zeď, za kterou nalézá se domnělý dynamo-elektrický stroj, připevníme dosti velkou plechovou šajbu, ať z ja-

kéhokoliv — bílého, černého neb natřeného plechu, na kterou zachytí se zmíněný proud a vraceti se bude zas zpátky ku stroji.“

*Johann Skopec,
elektrotechnik.*

Videň XVII., Lacunerova ul. 11.

Lítání předmětů již přestalo.

Lítání předmětů v mechanické dílně pana Zimmerla již přestalo — v sobotu od 4 hodin odpoledne, vše úplně umlklo. — A proč? Ne snad proto, že by potulná elektrika dále se nepotulovala aneb utichly dinamo-elektrické stroje, nikoliv — ty nalézají se i na dále v činnosti. Avšak hlavní podmínka k těmto zjevům potřebná, totiž „medium“ opustilo své místo, a sice jeden z učňů, který byl bezděkým mediem, aniž by co's o spiritismu znal, jménem Řitta, vzal si na tři neděle dovolenou a odjel do svého domova. S jeho odjezdem duchové projevující se ztratili, potřebné síly ku vykonávání těchto makavých

zjevů a proto stalo se jim nutností na čas od projevování se upustiti.

Právě tak, jako prve, v témže domě v prvním poschodí bydlící rodina Pussova, zejména jich syn svým odchodem odejmul všechnu další schopnost ku projevování se těmto bytostem, tak také nyní odstraněn hlavní zdroj, nutné k tomu síly, „medium“. Avšak cíle svého dosaženo tentokráte přec a to tím, že celá věc dostala se do veřejnosti a *na sta očitých svědků svědčí dnes s úplnou jistotou*, že nemohou to býti síly přírodní, jako elektřina neb magnetismus, ať by tyto v jakémkoliv množství neb směru řízeny byly a působily. To již z těch důvodů, že žádná z těchto uvedených sil ještě nikdy nepohybovala čistě dřevěnými předměty, jako modely, hůlkou celou ze dřeva, dýmkou ze sádry a ze dřeva atd. Podmínky pak, za jakých se úkazy objevovaly, jich celý okruh působnosti jsou toho nezvratným důkazem, že vyvolany jsou a byly čistě silou *sebevědomou*, bytostí rozumovou, ač čistě v jistých mezích zákona fysického i psychického, jak nám k tomu podává klíč — spiritismus.

A v Třídvorské hájovně straší a klepá to ještě ?

Taková asi myšlénka pronikne hlavou každému čtenáři při čtení výjevů a událostí ve Vídni. Nebude proto nikterak věci na újmu, připomenuti-li ony události Třídvorské našemu čtenářstvu a vyvoláme-li je tímto poznovu v jeho paměti, podá-li se k nim konečné a věčné zakončení. (Posudky různých časopisů tehdy o věci.

* * *

Strašidlo v hájovně.

(Z Konárovic u Kolína.)

Asi čtvrt hodiny od obce Třídvorské ve farnosti konárovické a asi tři čtvrtě hodiny od Kolína nalézá se na pravém břehu labském hájovna, náležející ke dvorci statkáře

p. Formánka z Kolína, v níž bydlí již asi 20 roků se svou rodinou 60letý polní a lesní hlídač Formánek. Okolí staré hájovny jest velmi romantické a poblíže jest místo, kde stával druhdy starý šlechtický zámek, po němž již ovšem není stopy. V hájovně té ozývá se ode dne dušiček m. r. každodenně zvláštní klepot na podlahu a to na různých místech v různých dobách, pravidelně však od 4. do 6. hodin odpoledne a v tutéž dobu z rána. Klepot jeví se, jako by z počátku někdo prsty klepal na podlahu, na postel i na stůl, a chvílemi sesiluje se tak, že se zdá, jako by kdosi neviditelný těžkým kladivem na dřevěné předměty bušil. Starý, otužilý hajný i jeho rodina jsou zjevem tím tak přestrašeni, že vykládají si klepání to jako by pocházelo od duchů, i poklekají, modlí se a kladou duchům otázky, na které jim pravidelně klepotem bývá odpovídáno. Zmíněný p. Formánek i vícekrát za tmy do obce Třídvorské došel, aby odtud muže nebojácné přivedl, kteří by se osobně přesvědčili o podivném klepání, a ti sami jsouce poděšení,

poklekli a modlili se dle rozkazů neznámých duchů. Různým způsobem chtěli smělejší z nich zaplašiti strašidlo, i tloukli holemi v místa, odkud klepot se ozýval, tím však přivodili klepot ještě větší.

Věc záhadná oznámena byla politickému i policejnímu úřadu v Kolíně, odkud vypravila se zvláštní komise, sestávající z komisaře, revisora, dvou strážníků a tří četníků, kteráž se na místo dne 17. m. m. po 4. hod. odp. dostavila, tedy v dobu, kdy pravidelně strašidlo své rejdy tropí. A skutečně klepot zjištěn. I odtrhána podlaha, rozbouřána postel, ale nikde nebyla nalezena příčina podivuhodného zjevu. Překvapující jest, že, když někdo z domácích otáže se, kolik je hodin, vždy správně mu doba klepotem oznámena.

Věc tu vykládá si lid prostý působením duchů; inteligenti praví, že to asi působením elektřiny podzemní — neb různých živočichů, snad také jakýmsi pohybem vody ve staré blízké studni, která zákonem o spojených nádobách se hýbe — a to tím spíše, že na

druhé straně hájovna obklopena jest vodou rozlitou z labského břehu. Zkrátka hádá se na všelicos, avšak nic určitého se říci nemůže.

Ze by podivný klepot ten nastrojen byl lidmi domácími, neb že by šibal jakýs tropiti si chtěl bláznů z lidí, tomu nelze věřiti, neboť by to bylo za tehdejšího nevlídného počasí spojeno s velikými oběťmi a již dávno věc by se byla vysvětlila. Veškeré obyvatelstvo ve Třídvorech jest přestrašeno a čeká dychtivě na rozuzlení těchto spleťtých a zvláštním kouzlem obestřených strašidelných úkazů!

* * *

Čtenáři naši mají ještě v čerstvé paměti naši zprávu o strašidle v hájovně poblíže Tří Dvorů u Kolína. Pamatuji se na podrobnosti strašidelné této historie, jež vypravovala:

„V hájovně bydlí již asi 20 roků se svou rodinou 60letý polní a lesní hlídač Formánek. Okolí staré hájovny jest velmi romantické a poblíže jest místo, kde stával druhdy starý šlechtický zámek, po němž již ovšem není stopy. V hájovně

té ozývá se ode dne dušiček m. r. každodenně zvláštní klepot na podlahu a to na různých místech, v různých dobách, pravidelně však od 4. do 6. hod. odpo. a v touž dobu z rána. Klepot jeví se, jakoby z počátku někdo prsty klepal na podlahu, na postel i na stůl a chvílemi sesiluje se tak, že se zdá, jakoby kdosi neviditelný těžkým kladivem na dřevěné předměty bušil. Starý otužilý hajný i jeho rodina jsou zjevem tím tak postrašeni, že vykládají si klepání to jakoby pocházelo od duchů, i poklekají, modlí se a kladou duchům otázky, na které jim pravidelně klepotem bývá odpovídáno.

Hajný Formánek i několikrát za tmy do obce Třídorské došel, aby odtud muže nebojácné přivedl, kteří by se osobně přesvědčili o podivném klepání, a ti sami jsouce poděšení, poklekli a modlili se dle rozkazů neznámých duchů. Různým způsobem chtěli smělejší z nich zaplašiti strašidlo, i tloukli holemi v místa, odkud klepot se ozýval, tím však přivodili klepot ještě větší.

Netrvalo ovšem příliš dlouho a podstata

„strašidla“ byla vysvětlena: Ukázalo se, že šramot, který byl přičítán „strašidlu“, působí v y d r y, které si od blízkého náhonu labského vyhrabaly chodby, sahající pod hájovnu a které pod její podlahou se prohánějí.

*   *   *

Ke zprávě o zajímavém ruchu, který způsobilo tajemné klepání na podlahu v osamělé chalupě blíže Labe nad Kolínem, dokládáme, že lid, jenž byl přítomen a slyšel hrůzné klepání ze spodu na podlahu, jež se ozývalo na různých místech světnice, ba také do stolu a to tak, že se na stole jednotlivé věci pohybovaly, nijak nevěří výkladům a důkazům o rodině vydrží, která si zde zimní pelech asi strojila a zahrána byla, a vykládá vše fantastickými barvami, nedalekými spiritismu. Průběhem tří dnů, v nichž byli Formánkovi v nemilém stavu za tajného klepotu, navštívilo přes tři sta lidí.

*   *   *

Necelou hodinu za Kolínem při Labi stojí chaloupka, jež byla ve dnech právě minulých jevištěm věcí strašidelných...

V té chaloupce, obývané hajným a jeho rodinou, ozývalo se, jak již známo, počínajíc dnem Dušiček, plných čtrnácte dnů v různých hodinách denních a nočních nevysvětlené dosud klepání a bouchání. Lidé, kteří je slyšeli, mimoděk a přes všecku statečnost svou oddávali se hrůze a já — já si včera vyjel do Kolína, oddati se také trochu té hrůze romantické, která jest pro lidi ostrílejších nervů velkoměstských jakýmsi mimořádným, zcela vzácným požitkem. Vyhledal jsem hájovnu jako několik set jiných zvědavců a vyslechl se zájmem vše, co mi dopřáno bylo uslyšeti „na vlastní uši“...

Neboť k nemalé své lítosti — v hájovně už nestraší, aspoň včera už nestrašilo a nestrašilo prý už po tři dny... Mohl jsem jen vyslechnouti ty, kdož sami slyšeli klepání a bouchání, a pak i jiné lidi, kteří o tom bouchání a klepání syšeli vyprávět...

Už cestou od nádraží přes most, v ulicích města na pravém břehu labském, a na opuštěné cestě za městem mezi lukama táhnoucíma se hodinu cesty v rovině rozlehlé a často zaplavované Labem, mnohé jsem si

dal říci od lidí, kteří sice sami neslyšeli, ale o hrůzách opuštěné hájovny slyšeli vypravovati...

Tak co, matko, co se povídá o té hájovně u Tří Dvorů? Straší tam ještě, či nestraší?"

"A, prosím, už prej nestraší, ale něco tam bouchalo"...

"Co to bylo?"...

"A, prosím — těžko říci. Jedni povídají, že to byla vydra, jiní, že to byl náký — jakpak bych to řekla — magnet!"

Vydra! Magnet... Přidal jsem do kroku a zastavil cestou občánka s dýmkou v ústech a čepicí na hlavě:

"Tak co, tatínku, ten magnet — ještě tam straší?"

"A jo — jako u hajných! Prej už ne, ale bouchalo to. Slyšel jsem o tom. A povídají lidé, že to budou podzemní „lufty“ z blízkých šachet kaňkovských. Taky se povídá a snad to stálo někde v novinách, že by to mohla býti električka — ta bez drátu!"

Vyšlápl jsem s chutí zdvojnásobenou a zastavil až někde v lukách stařenku s nůši

na zádech: „Tak co ty „lufty“, babičko, ještě tam bouchají u hajného, nebo je to snad električka? Co pak o tom víte?"

"Vím jen, co jsem slyšela. Bouchalo to, až lidem vlasy vstávaly na hlavě. I pánům z města, když tam přišli na „štrafáci“. Jihného nevím nic, jen to, co se povídá: že by to mohl být nějaký kujon, který na hajného má svrchu. A ten kujon má knihu po své prababičce a tou knihou možno na velkou distanc provozovat všeliké neřádstvo. A jsou prej v tom taky náký — jak pak se říká —"

"Už vím, co myslíte. Pěkně děkuju!... A již jsem byl daleko v lukách, po nichž v pravo i v levo zrcadlí se tůně i kaluže. Z oblačného nebe stříkal větrný deštěk, bláto stříkalo pod nohama... Objevil se přede mnou úctyhodný košatý strom s čápím hnízdem v koruně: lípa, jako stvořená k půlnočním schůzkám nekalých duchů. Z roviny široširé, která jest pravým rájem za májového rozkvětu, vyčnívala kostřbatá křoviska, skupiny osyk, topolů, olšovi. Vysoké, žluté rákosi šumělo přede mnou z táhlé dlouhé tůně, svític chocholatými stonky, dvě, tři straky, milá-

čkové jedubab a vodníků, zařehaly své „šarek — šarak“ a vznášely se, prostírajíce dlouhé, zdobné své ocasy. Ostrý „německý“ vítr fičel proutím a čeřil rákosiny. Za tůni pásł děda, obalen jsa tlustým pytlem, krávy a na mou otázku, co je s tou knihou čarodějnou, která na dištanc v hájovně způsobila děsivý rozvrat, poušmál se dobromyslně a s opatrností, hodnou patřičného ocenění, propověděl s vážností římského augura významná slova:

„Řekl bych něco, ale škoda řeči. — A co se dotejčí té knihy, to jim povědi v hájovně: však je už tamhle pod lesem. Dostanou se k ní támhle přes tu lávku.“

... Hájovna k pomilování. Někdy hlídačská bouda; před 34 lety náležitě upravená pro hajného. Hájovna, jaké bývají v rovinách, které zaplavují vody. Teď už nepřístupná ze tří stran. V zimě obklopená ledovými škraloupky a k jaru zatarasená ledovými kry. Stojí na výstupku při tůni. Stavbička z kamene, střecha došková... V zimních nocích zachvívá se do základů bouřnými větry, k jaru hukotem zdivočelých vod.

Vnitř chaloupky několik ustrašených lidí...

Je-li pravda, co se povídá a píše, táží se hajné, stařeny tváře dobrácké, ne bez výrazu energie, souměrných, vlídných tahů, světlých výmluvných očí...

„Pane, boží pravda! Večer, přede dnem Dušiček, o 11. hodině to začalo, trvalo to čtrnácte dní... Čtyřiatřicet let tu bydlíme, strachu neznáme... Můj je evandělík, nepřístupný ledajakým řečem a člověk správný. Nikomu jsme nic zlého nezpůsobili a vysvětliti si nemůžeme, kdo tuhle zkoušku na nás seslal.“

Ve světnici, velké jako dlaň, se třemi okénky v každé stěně, jednou postelí, jedním kufrem, stolkem, pecí, upíraly se na mne zvědavé oči dvaadvacetileté svobodné dcery, vdané dcery a osmiletého jejího děvčátka: oči s výrazem přestálého strachu...

„Jak to vlastně bylo?“ vyzvídám.

„Ležely jsme na posteli, já, dcera a vnučka. Pojednou, bylo to právě o 11. hodině, tady vedle toho kufu — bác! a zase bác! bác! Rány jako kladivem... Holka, ta svo-

bodná, vylítla z postele, otevřela okno a rovnýma nohama ven před stavení a volá na tatínka, který spí v seně na půdě... Seběhl otec z půdy v strachu, že jsme převrhli lampu, postaví se ve světnici, a ono zase — bác, bác! Uchopil sekerku u pece a jal se bouchati do podlahy, „aby to zaplašil“ — ale ono tím víc: bác! bác! bác! Musil přestati. Rozum mu na to nestačil, co by to bylo: venku ticho, temno a tady ve světnici: bác! bác! Hned tu, hned tam — nejvíc do čela postele, do kufru, do stolu. Plakali jsme a modlili se: pak to přestalo...“

„A co soudíte, že to bylo?“ tážu se. — „Nebyl někdo ukryt venku za stavením a nebouchal kamenem do zdi, aby vás vystrašil?“

„Nebyl, pane. Bouchalo to u nás ve světnici. Venku jest pes, dobrý hlídač, a ten ani nedutl... A pak se to opakovalo celých 14 dní, až do 16. listopadu. Nejvíce ráno, ode čtyř do šesti, a večer od šesti do osmi — někdy i do půlnoci, někdy i ve dne. Jeden čas to mělo nejvíce „naměřeno“ tady na vnučku, bouchalo to za ní, kudy šla — ve

stole, v podlaze — do dveří... Inu, boží dopuštění! Strachy jsme umírali... Pak sem byli vysláni páni od úřadu, když se to proneslo.“

„Jak se to proneslo?“

„Otec přísně nám nakazoval, abychom mlčeli a nikomu ani muk! Ať prý si to bouchá a řadí jak chce. Dokud prý mu to nenabije, potud se o to starat nebude... Ale přišli lidé, sousedky ze vsi... Asi třetí, čtvrtý den po Dušičkách... Usedly večer a ono hned po šesté hodině: bác! bác! jako kladivem. Teta div neomdlela, druhá vyběhla s nářkem ze stavení, a tak to vešlo mezi lidi. Nastal poplach. Dostavili se páni od policie, z města, komisař a revisor; *četníci s panem strážmistrem, a před nimi zase: bác! bác!*“ *Neprodleně dali rozházet postel, vytrhat podlahu. Jeden pán od městské elektriky prozkoumal každou skulinu, není-li ve zdích nebo pod podlahou elektrické nebo telegrafické vedení a ono — nic! Prohledali okolí, zkoumali zdivo, břeh a touně a — zase nic!... Příštího rána dostavili se dva páni četníci, jeden zůstal venku, druhý vešel*

dovnitř. A jak vcházel do světnice, ono do čela postele zase: bác! bác! . . . Minulou neděli ráno zabouchalo to naposled. Od té doby je ticho.“

„Vypravuje se, že na otázky, které jste kladli, odpovídalo „to“ boucháním.“

„Pravda. Tázali jsme se, kolik je hodin, a ono dle toho, kolik právě bylo, boucháním odpovídalo: šestkrát, sedmkrát až dvanáctkrát.“

„Koho jste se tázali? Jmenovali jste někoho jménem?“

„Nesmějte se, pane, tomu, co vám povím. — Poněvadž to začalo večer před Dušičkami, domnívali jsme se, že to jsou „dušičky“, které nemají v hrobě pokoje — naši tady holce otrávil se v letě milenec . . . Tázali jsme se tedy: „Jaroslave, jsi tady?“ . . . A ono: bác! . . . „Máme se za tebe pomodlit?“ . . . Bác! . . . „Kolik Otčenášků chceš?“ Odpověď zněla klepáním, že sedm . . . Anebo podruhé zase: „Paní švakrová, jste tady?“ Odpověď: Bác! . . . Anebo: „Kolik vás tady je, dobré duše?“ . . . Odpověď: tři rány . . . Na otázku, kolik „jich“ jest přítomno, zněla

odpověď jednoho večera: 13, druhého 32, třetího 73, a číslce stupňovala se konečně až do tří set . . . Odpovídali, že jsou přítomni: bratr Václav, přítel Lašek, sestra v Americe, bratr z Prahy . . . Nesmějte se, pane, našemu strachu a našemu dotazování: Strachy jsme se tetělili a jak si kdo přál z přítomných „příbuzných“, tolik otčenášů za každého jsme se modlili . . . A ne my sami. Přišlo sem jednoho večera na přesvědčenou jedenáct pánů ze Tří Dvorů. Přišli s veselou, ale, uslyševše bouchání, zvážněli a modlili se s námi.“

— — — — —
„Co soudíte vy o tom bouchání,“ tázal jsem se hajného, jehož jsem v poledne zastihl v pasece při kácení. Hajný, muž 67letý, zdravý, otužilý, rázný, pokrčil ramenoma.

„Těžko říci“, odvětil.

„Máte za to, že strašidelnou tu komedii způsobila vydra, jak se pravilo ve zprávách některých denních listů?“

„Ale — ani řeč! Zabil jsem v životě vyder sedmdesát, znám je tedy s dostatek. — Vydra do stavení obydleného nevleze. A pak bychom ji byli hned prvního večera vy-

plašili. Ostatně by vydra do podlahy nebouchala, netloukla do stolu a „neodpovídala“ rozumně, kolik jest hodin...“

„Mají prý to býti podzemní plyny z kaňkovských dolů?“

Hajný se usmál a mávl rukou: „Ty nemají hodiny a neopovídají ranami, kolik otčenášů se máme modlit.“

„A což elektrika?“

„A kdo by ji sem zavedl?“

„Telegrafie?“ ... Hajný se dal do smíchu a já s ním.

„Má prý kdosi nějakou knihu, kterou prý „působí na dištanc.“

„Moje myslí,“ odvětil po krátké pomlčce, že snad máme nějakého nepřítele, který umí provozovat všelikej kejkle — ten že nám to dopuštění způsobil. Ale ke stavení by nemohl — pes by ho vyradil, a pak — bouchalo to i za bílého dne, kdy v rovině naší hájovna stojí v plném světle a nenápadný přístup k ní jest zcela nemožný...“

Vrátil jsem se k hájovně a provedl sám akustickou zkoušku klepáním zvenčí i uvnitř na stěnu: zvuky se arciť dostavily, ale „není

prý to tak, jak to bylo...“ Bouchání bylo prý bezprostřední...

Jistou nedůvěrou ve mne vzbudil kraj zadního zdíva, přiléhajícího k touni, nyní z části vodou naplněné. Zdívo to jest při základě podemleto jarními a podzimními vodami, které časem i světlici po kolena naplňují. S nedůvěrou tou v srdci opouštěl jsem třídvorskou hájovnu a její vystrašené obyvatele muže i ženy. Jsem přesvědčen, že nepatrné ty otvory do zdi, při samé zemi, klíčem jsou k onomu „tajemství“, které vzrušuje právem bodrou a milou rodinu zkušeného starocha, ale neprávem vyvolalo rozruch po vůkolí — byť otvory těmi protáhnouti se nemohla vydra.

Jsem i přesvědčen, že „tajemství“ strašidelného rádění odhaleno bude, až se rozhází stará chajda a bude lze hloub, než se dělo při úřední „visitě“, prozkoumati půdu, na níž stojí hájovna. Pak se na věčné časy upokojí „dušičky“, které znepokojovaly mysl jednoduchou, a upokojí také mysle znepokožené záhadou nerozluštěnou.

Za takových myšlének opouštěl jsem samotu mezi vodami, krajinu velice malebnou s modravými vrcholy Kaňku v pozadí... Západ ještě fičel stromovím, topoly, osykami a olšemi, vrboví bezlisté ještě se chvělo jeho nárazy, rákosí v touních šumně se vlnilo — straky, poletující mezi křovinami, provázely mne svým zlobným „šarek — šarak!“ — Ale již se kradl první paprsek poledního slunce roztrhanými mraky a kraj před tím zasmušilý bral na se vzhled přívětivý, jasný — kaluže a touně třpytily se ve slunci, rákosí žloutlo zlatem, mysl plnila se předtuchami onoho jarního krásna, které smaragdovou rovinu labskou posetou zlatem květů mění v čarovný obraz, který jest v pravdě mistrným „podmalováním“ oněch tisícířých sladkých zvuků v přírodě, které jsou nejpěknějším opakem pochmurného ticha, které v ponurém podzimním kraji v mysli vznětlivé vyvolává ponuré představy a myšlenky. Za klokotu labských slaviců a klepání datlů a čápů upadne v zapomenutí klepání a bouchání duchů v hájovně třídvorské. Bude jasno i v temné, malé světničce s černým dřevěným stropem...

V Třídvorské hájovně již nestraší ale klepe a píše to dál.

Původní zpráva Fr. Ježka.

Puzení zvědavostí a chtějíce si zjednatí jistoty o tom, co vypravovalo se o bouchání a klepání ve Třídvorské hájovně, vypravili jsme se na cestu; byli jsme celkem tři. — Již cestou z Oseka do Kolína přálo nám štěstí, střetli jsme se ve voze dráhy s jednou z dcer hajného, kam měli jsme právě namířeno. —

Slovo dalo slovo a brzo jsme zvěděli, že její rodiče již do hájovny nepouští, a že tam vůbec nic není. Po důkladném vysvětlení našem, že nejedeme jen tak z pouhé zvědavosti, ale že věci tyto jsou nám úplně známy, a že tudíž bychom si přáli jenom určitě zjištění, zda projevovali se to skutečně duchové; dozvěděli jsme se pravou příčinu, proč vlastně již ve Třídvorské hájovně utichlo klepání. — Bylo totiž policejním strážmistrem hajnému přísně pohroženo, opovází-li se ještě i na dále někoho připouštět k těmto úkazům, že bude hájovna zbořena, a tak octl by se ubohý starý muž i se svou rodinou v zimě bez pří-

střeší a po případě i bez chleba. — Není tudíž divu, že zastrašení tito lidé, nechťce míti nepříjemnosti s úřady a mnohé jiné v poslední době, raději zamezovali přístupu a prohlašovali, že již nic se neozývá.

Nám podařil se, ač stěží, přece přístup do hájovny, kde dozvěděli jsme se věci pou-
tavé i zajímavé, zvláště pro nás — pro spirity. — V první řadě dověděli jsme se, že klepot a úderý neozývají se vždy v stejnou a určitou dobu — někdy uplyne i více dnů, a též ne, když jsou cizí osoby přítomny; někdy se zvuky dají slyšeti, jindy ne. Když činěny byly dotazy, jako: kolik je hodin, kolik je knoflíků u kabátu, jaké číslo nalézá se na brejlích atd., tu vždy zodpověděny byly tyto otázky úderem a počtem ran buď ve stěně, stole, podlaze, a to úplně přesně. — Vysvětlili jsme jim naše smýšlení o této věci a doznali jsme přímo, že to projevování duší osob zemřelých, které asi již po delší dobu na těch místech svůj úkol odpykávají, doložili jsme současně, že musí vždy dříve, než rány se ozvou, cítit *nějaké vanutí neb chvění*, což nám bylo též potvrzeno a netrvalo

to dlouho, pocítili jsme sami všichni, že *nalézá se na blízku mocná síla duševní*, neb po malé chvíli slyšeti bylo znatelné hučení a chvění. Dle našeho návodu zasedli jsme kol stolu a položivše naň ruce, v kratičku počal se tento pohybovat a klepat. Tázali jsme se:

„Je zde nějaká osoba mediem?“

„Ano,“ zněla odpověď jedním úderem.

„A která? Starý otec, hajný?“

„Ne,“ dvojím úderem označeno.

„Některá z přítomných dcer?“

„Jeden úder,“ znamenalo ano.

„Která, ta nejstarší?“

„Dva úderý,“ značí ne.

A tak jsme se dozvěděli, že mediem jest hlavně nejmenší 8leté děvče, jménem Mařenka, a z ní, ač nevědomky, čerpány jsou potřebné síly k těmto úkazům.

Na dotaz náš, možno-li nám ještě jiné sdělení podati, odpověděno „ano“. — Tázali jsme se, zda písmem? „Ano.“ Kdo má psát, zde nejmladší děvče? „Ano.“

Vzali jsme tudíž papír a tužku, děvče vzalo je do ruky a mimo vše nadání počalo ihned psát; dozvěděli jsme se mnohé, nad

míru zajímavé věci, mezi nimiž zejména sděleno, že nalézají se přítomní tři duchové: Kateřina, Jaroslav a Milada Borkovi, kteří vesměs jsou v nejužším přátelském spojení z minulého života s provtěleným duchem přítomného 8letého děvčete Mařenky — a že tohoto úkol jest, by jim nápomocno bylo při nápravě jich minulosti a odpoutání se z míst, kde již po delší řadu roků jsou následkem svých činů připoutáni.

Jelikož čas rychle ubíhal, bylo nevyhnutelno, bychom nastoupili zpáteční cestu ke svému domovu. A tak jsme nabyli nezvratného důkazu, že duchové sami mluví a se sdělují. V Třídvorské hájovně sami se ohlásili, aniž by hajný a rodina jeho něco o spiritismu věděli a znali.

Asi za tři neděle po naší první návštěvě v Třídvorech chtěli jsme zvědět, jak vyvinuly se další věci na místě tom. Zaslali jsme tam dopis a žádali o určité sdělení, zda zvuky ony ještě se ozývají, a dostalo se nám odpovědi v dopisu, který doslovně tuto uvádíme, neb jest směrodatným co věci se týče i proto, že oni lidé dosud o spiritismu nic neznali.

Kolín, dne 15. února 1904.

Vážený pane!

Dopis od Vás jsme obdrželi a promiňte, že nemohli jsme Vám dříve odpovědět. *Od té doby, co jste u nás byl, pane Ježek, opětuje se onen klepot slaběji, jest však více slyšet, jako chodit.* Prosíme Vás, byste nám vysvětlil, *proč to přišlo? Co to vlastně znamená, proč by mělo mé dítě, která je nevinné, vydávat na to sílu?* jak tvrdí mnozí páni. *Proč by mělo být v tom spojení?* Lidé tvrdí, že to není žádný duch, nýbrž že jí někdo něčím polil a onen klepot že nevědomky domů přinesla; chvilí tomu člověk věří a opět ne. Ale ať nám někdo vysvětlí, proč to je? To snad je u Boha! Nikdy nic podobného člověk neslyšel. Márinka (dcera, jež za naší přítomnosti začala psát mediálně) psala (zase mediálně), že jsou již všichni duchové vysvobození, ale 5 let že musí zde být a se modlit. — Každý věřící člověk se modlí a musí přece věřit, že po smrti ještě něco

jest, neb kdyby to nevěřil, nebyl by ani člověkem, neb člověk bez víry ničím by nebyl.

Znamenáme se Vám s veškerou úctou

Rodina Formánková.

Dopis tento byl nám pohnutkou, že učinili jsme si druhý výlet do Kolína a navštívili onu hájovnu, bychom tam nutné vysvětlení a pokyny podali. Ihned po našem příchodu rozpředl se živý hovor, týkající se výhradně věci. My byli jsme upozorněni, že od té doby, co jsme tam meškali, údery jeví se slabšími a také častěji — a skutečně — již mezi tímto našim hovorem bylo slyšeti slabší klepání ve stole, posteli a ve stěně; pomodlili jsme se a prosili Věčného Tvůrce o posilu nešťastným bytostem i nám, a tu ihned slyšeti bylo klepání mnohem silnější než dříve.

Když jsem položil otázku, zda by mohli skrze prostřednici (medium) svá přání nám sdělit, tu dostal jsem kladnou odpověď a dlouhotrvající radostné klepání. Použili jsme přítomného 8letého děvčete, jež za naší prvé

návštěvy mediálně psalo — a po malé chvilce počala se ruka její chvět i psát. Přistoupil duch Kačenky, jenž napsal toto: „*Děkuji vám za tu modlitbu.*“ Nebudu vás více pronásledovat, ani Mařenku (píšící děvče), ani její matku, nebudu žádného pronásledovat, neb vám odpouštím, jelikož i nám Bůh ty hříchy odpustil. Děkuji vám, jsem také již vysvobozena. Jen ať se Růženka (druhá dcera hajného) také modlí, já ji také nechám, neb vás mám všechny ráda! — *Načež bylo slyšeti veselé a zvukně dlouhotrvající klepání — a děvče přestalo psáti.*

Veselý tento klepot bylo slyšet vždy, kdykoli bylo nám něco sděleno a měl býti znamením souhlasu všech ostatních neviditelných přítomných bytostí. Po tomto klepotu za malou chvíli počalo děvče zase psát, a tu napsáno bylo toto: „*Děkuji vám i já za své vysvobození, Kačenka, Miladka, tatínek a maminka vám též děkují, neb se nám všem ulehčilo. Dnes pomodlete se ještě za nás a už k vám nebudeme chodit vás tady obtěžovat.*“

Na náš dotaz, kdo byli rodiče, bylo nám

sděleno, že zemřeli rukou vražednou; otci že bylo 69 a matce 46 roků. Po tomto sdělení bylo slyšet opět zvukné klepání, které se poznenáhlu ztrácelo, a tu slyšeli jsme bez rozdílu všichni, kteří zde byli přítomni, *zřetelný a jasný pláč*, — zprvu se zdálo, jako když pláče děcko, pak se to sesilovalo víc a více, až slyšeti bylo úplně zřetelně vzlykot dospěléjšího člověka.

Jest přirozeno, že všichni v největším překvapení tázali jsme se jeden druhého po příčině toho; na dotaz náš dostalo se nám odpovědi té, že pláčí přítomné bytosti z radosti nad jich vysvobozením a výsledkem jich práce, že se jim porozumělo. My nejvýše překvapení tímto netušeným zjevem a a plni radosti dostali pomocí vyšších duchů poučení a sdělení vznešeného obsahu, v němž vysvětlovaly se příčiny těchto různých záhad a jež končilo asi v ten smysl:

„Nechť si lidstvo jen dále popírá jsoucnost duchů i Boha — tím nesmažou ani jediné literky z oné veliké knihy života věčného, jež vlastní jest i jejich duším. Duchové opustivše pomíjivé tělo své, mluvili svou

vlastní řečí vždy, v každé době, dle toho, jak okolnosti dovolovaly, ony mluví i nyní, a mluvit budou, dokud svět světem bude, mluvíti budou neustále, neboť jsou samy částkou onoho nekonečného celku věčnosti samé.

Nechť si nevěrci popírají, nechte jich, i jim přijde jednou den, kdy budou se takto doprošovati o vysvobození z hmoty, do které svými činy a svými vášněmi sebe upoutali. Vy jděte jen dál k onomu zářnému cíli, jenž končí v dokonalosti samé a uče se čím dál tím více poznávati věci dosud nepoznané.“

Na to bylo nám nutno nastoupiti zpáteční cestu, po upřímném a přátelském rozloučení, se slzami v očích a nadšením v duši jsme se rozešli.

* * *

Uplynulo asi půldruhého roku od té doby, kdy duchové v hájovně Třídvorské promlouvali svou vlastní řečí, tlukotem, klepáním — mediijním písmem i zřetelným pláčem, a vše zdálo se, že upadlo v zapomenutí, tak jako zaniká den z večera a prchlá noc jitem ran-

ním. — Lidstvo ve svém denním snažení, zápase a sváření se o svůj denní chléb, dávno již zapomělo na hájovnu i na zvláštní úkazy v ní se projevujících sil, neb mnoho nových světových událostí zaplašily a zatlačily děje minulé do pozadí.

Jen malá hrstka nás vzpomínala a vzpomíná dosud, jak daří se klepajícím dušičkám ve Třídvorech, a zda již naprosto utišeny a snad i mnohé z nich znovu provtěleny, dají ještě jednou o sobě nějaké zvěsti. Proto není divu, že puzení touhou, spatřiti milou rodinu hajného, pohovořiti si s ní, a zvědět, zda dosud straší, či nestraší v jich domácnosti, vypudila nás ku opětne návštěvě.

Tentokráte byla nás větší společnost. — Úmorné vedro zahalovalo širý kraj a slunko svými žhavými blesky prosvítalo listím mohutných vrb a olší, když blížily jsme se již k polednímu k osamělé chaloupce, uprostřed polabských lučin pod mohutnou hrušní ukryté.

Rodina hajného uvítala nás s největší ochotou, jako své staré známé, a i starý tatík, který kdesi po pasece se potuloval, brzy se dostavil, by stiskl si s námi upřímně svou

ruku, načež po uvolnění dechu, stísněného vedrem, a uhasení žízně, jež byla tentokráte nemalou, rozpředl se brzo živý rozhovor.

„Nu, a což dušičky straší ještě, anebo jen klepají?“ tázal jsem se mezi jiným.

„Ba ne, už nestraší, pro nás jenom klepají, tu a tam někdy dají o sobě znát, že jsou stále ještě mezi námi, napíší nám — nebo klepotem sdělí svá přání — a je zase pokoj.“

„Nebojíte se jich více?“

„Ne, nebojíme, naopak, přivykli jsme jim a seznali jsme, že se není jich třeba pranic obávati. Tu a tam přišel sice ještě nějaký zvědavce a přeptával se na ledacos, my však mlčíme, neb jsme seznali, že to tak bude nejlépe — nač také tyto věci zvědavcům vypravovat, když víme, že by se nám nanejdříve vysmáli, a tak máme pokoj.“

„A proč jste se tenkrát tak báli, když to zde tak bouchalo?“

„Inu, nedivte se, tenkrát jsme byli přestrašení, nic jsme neznali, jakživi ani neviděli, ani neslyšeli, že by co's podobného mohlo býti, aby dušičky osob zemřelých mohly se

vůbec lidem projevovat, až teprve teď, kdy seznámili jsme se částečně se spiritismem.“

„A což Mařenka, nemá to nějakého vlivu na její zdraví, aneb na někoho z vás?“

„Chvála Bohu, to nepozorujem.“

„A což okolní lid?“

„Nu, tu a tam některý nerozumný kluk ze začátku za mými dětmi pokřikoval, ale nyní máme i od toho pokoj.“

A tak za milého rozhovoru uplynul rychle krátce nám vyměřený čas, a dříve, než-li jsme se nadáli, bylo nám ubírat se k nádraží, bychom se ještě týž den dostali k domovu. Však naším odchodem neodešli ještě duchové ze Trídvorské hájovny, a poněvadž již strašiti nebudou, an se jich již obyvatelé nebojí a s nimi se dobře spřátelili, tak budou se jim na dále *pomocí medií projevovati dál.*

Však události uvedené nejsou ojedinělé, ale jest jich mnoho a na všech stranách slyšeti, jak neviditelný svět domáhá se samovolně svého práva, t. j. navázání styku se světem hmotným.

Uzávěrka.

Nejsou to případy ojedinělé, které tuto předkládáme našemu čtenářstvu, ne však jen proto, by je četlo a zase jen četlo třeba s tím největším zájmem. Necht' nikdo z milých čtenářů neopomene si předložit alespoň některé z těch nejvážnějších otázek, jež se mu při tomto čtení namanou a jež těsně souvisí s jeho vlastním trváním po smrti. Byli to skutečně duchové, t. j. duše dříve žijících a kdysi zemřelých osob, jež se takto projevovali? Jaké příčiny a pohnutky mohly je vésti k tomu, by tak záhadným způsobem se projevovaly? Proč neprojevují se vždy a všady každému? Proč jenom ve Vidni a v Trídvorské hájovně? Což není duchům možné, by, ať kdekolív, dokázali jsoucnost svou bez ohledu na okolí, na stav, na poměry společenské neb rodinné? Proč se jim neokázali úplně v postavách, tak jak žili dříve jako lidé? A proč konečně nemluví k nám jako lidé? atd., atd. — Ano, mnoho, mnoho závažných otázek namanouti se musí každému, ať sebe většímu skeptikovi: nebyli to duchové? Co

to tedy bylo? Schválně vybrali jsme případy, kde úřady přísnou kontrolou svoji stojí za námi, co svědectví nezvratné pravdy a kde na sta (ve Vídni na 400, v Třídvorech nejméně tolikéž) svědků své svědectví vydává, že to bylo cosi nevysvětlitelného, že to viděli, slyšeli, ano, že se přesvědčili, že to byly síly rozumové, sebevědomé, jež svými projevy dávaly přímo na jevo svou osobní vůli a rozum.

Kdo podá nám ke všem těmto záhadám plné a jasné vysvětlení? Zde v tomto spisku jest to nemožno probrati a vysvětliti všechny dříve již položené otázky a mnohé ještě jiné.

Jest však zde dnes již celá věda — jest to „spiritismus“ — ano, ten tupený, posmívaný spiritismus, to strašidlo ve XX. století, který jedině schopen jest podati úplné objasnění k zmíněným záhadám a čistě rozumově rozuzliti to, co straší nejen na mnohých místech, ale co straší též v mnohých hlavách dlouholetou tmou a fanatismem klerikálním zahalených. Ano, spiritismus je tím strašidlem, které od svého vzniku neustále straší ve všech posvěcených hlavách a nedá jim spáti proto,

že dotýká se nejen celé záhady posmrtného života lidského, objasňuje ji a dává pochopiti příčiny a následky lidského zrození, nýbrž že dotýká se také kapes těchto posvěcených hlav a klade za základ ustanovení Kristovo: „Darmo jste vzali, darmo dávejte.“

Toto strašidlo ve XX. století jde ještě dále, neboť nejen tím, že nezvratně a přesvědčivě dokazuje jsoucnost a trvání lidské duše po smrti, nýbrž objasňuje též všechny útrapy jedinců, tak jako celých vrstev společenských i národů, uváděje, že každý skutek musí míti svou příčinu, a každá příčina svůj původ.

Ano, on jedině podává jasného objasnění k tomu, proč rodí se různí lidé, mrzáci od narození, proč onen celým životem stíhán osudem krutým až do smrti, ač nikomu neublížil, kdežto jiný v přepychu, nádheře, rozkoši tráví celý věk svůj při plném zdraví. Zkrátka spiritismus, toto strašidlo dnešního dne, jest to, jenž jedině ještě schopen jest zachrániti lidstvo klesající úplně ku rozvratu mravnímu, kam přivedla jej po 2000 letech panovačnost a

hierarchie klerikální. — Pravili jsme, že nejsou toto ojedinělé případy, jež výše jsme uvedli, neb máme ještě veliké množství soudně ověřených a soudními akty doložených případů, kde čistě samovolné zjevení duchů osob zemřelých podaly svědectví o svém životě i smrti, vyjímaje případy soukromé, které však pro obmezenost místa tuto uveřejniti nelze.

Nalezne-li však tento spisec dostatečného porozumění a rozšíření, jsme ochotni během dvou měsíců vydati i tyto — *jako II. díl spisku tohoto.*

Objednávky naň možno činiti již nyní. *Státí bude jako I. díl pouze 23 hal. i s poštou. Oba díly i s poštou 45 haléřů.*

Konec I. dílu.

Dobrá četba — pravý lék.

Čtěte, poučíte se, pobavíte a vzděláte.

Jediný svého druhu

hypnoticko-spiritický román :

Kříž nad ledovcem.

Děje tuto popisované vzaty ze spiritické skutečnosti, takže není tu použito žádné obrazotvornosti. Dějem nadmíru poutavým seznamuje se tu čtenář se zásadami spiritismu, magnetismu, okkultismu a učení indického, s vymoženostmi to nejnovějšími.

Celé dílo dostati lze za 6 korun

ve Spiritické knihovně.

Karel Sezemský v Nové Pace
č. 375.

Nemajetným též na splátky.

Čítejme opatrně.

Dobrá četba baví a současně poučuje.

Dobrá četba povznáší mysl a bývá rozum.

Čtěte, zkoumejte a pak suďte!

Odebírejte a doporučujte každému.

SPIRITICKÁ KNIHOVNA.

Serie II.

Svazek I. **Spiritická legenda starého baronského zámku.** Rozebráno.

Svazek II. **Genesis** neb **Stvoření Všemíra.** (Zázraky a proroctví dle spiritismu). Celé dílo K 3.60 i s poštou.

Svazek III. **Co jest spiritismus?** se stručným návodem :
Jak zřizovati spiritické kroužky a vyvinovati media.
Celý svazek K 1.40.

Svazek IV. **Výklady evangelia v duchu a v pravdě dle spiritismu.** Sešit 20., poštou 23 hal.

Svazek V. **Naše zpěvy.** Rozebráno.

Svazek VI. **Výklady evangelií.** Sešit 5. Cena 20 hal., poštou 23 hal.

Svazek VII. **O lidském magnetismu.** Cena 20, poštou 23 h.

Svazek VIII. **Výklady evangelií.** Sešit 6. Cena 20 hal., poštou 23 hal.

Svazek IX. **Výklady evangelií.** Sešit 7. Cena 20 hal., poštou 23 hal.

Svazek X. **Klíč ku tajemství zázračného.** I. a II. díl
Cena 1 K 50 hal.

Svazek XI. **Adept.** Výchova v zázračného žáka. Cena 2 K, poštou K 2.10.

Svazek XII. **Katechismus spiritismu a Historie spiritismu a jeho vývoj.**

Svazek XIII.—XIV. **Spiritické modlitby a písně.** Cena 40 hal., poštou 50 hal.

Svazek XV. **Nebezpečí v spiritismu.** Cena 20, poštou 25 h.

Svazek XVI. **Ve škole duchovní.** Čisté učení spiritické.
Sbírka mediálních sdělení a poučení. Cena celého díla K 6.

Svazek XVII. **Strašidla ve dvacátém století.** Cena 20, poštou 25 hal.

Dále lze dostati :

Spiritické pohlednice. 1. Shledání za hrobem. 2. Ze spiritických seancí. 3. Sirotkovy shledání. 4. U hrobu matky.

Pravidla života. Krásné verše na stěnu. 2. tabulky.
42×52 cm. Cena za jednu 20 hal., poštou 25 hal.

K dostání u nakladatele a vydavatele

K. Sezemského v Nové Pace č. 375.

Věda a víra — je Spiritismus.

Klam zkoumejte, pravdu naleznete.

Dříve zkoumejte a pak teprv věřte.